

לימוד

'תלמידי חכמים
מרבנים שלום בעולם'

ברכות סד, א

דפי הלימוד שלפניכם הם הזמנה
'לשיח בחבורה' על שני נושאים:
'אחדות וריבוי' ו'ברכה'.

הסבר למנחה

דברי החכמים והחכמות, הלומדים והנושאים, מייצרים מפגש משולש שעשוי להרבות שלום בעולם.

בחברותא או במעגל, שניים או שלושה טקסטים, שיחה, לימוד, מפגש, על מאכל ומשתה או טעימות קלות, לשעה או פחות.

- לכל אחד מהנושאים רציונל ושאלה מרכזית המובילה את הלימוד.
- לכל דף לימוד שלושה טקסטים הנוגעים באופנים שונים בנושא ובוחנים אותו, שלושת הטקסטים ביחד יוצרים מהלך.
- שאלת פתיחה אישית שתחבר את הלומדים ותעורר את הלבבות.
- לימוד במעגל שיח או בחלוקה לחברותות של 2-3 לומדים.
- אספו תובנות, מחשבות ושאלות חדשות.
- חלקו את הזמן כך שרובו יאפשר שיח משולש בין הלומדים, הנושא והטקסטים.

אחדות וריבוי

ריבוי הפרטים בחברה ומגוון הדעות והאמונות, מזמנים אתגרים שיש בהם התנגשויות בין פרטים הרוצים לשמר את ייחודיותם או לממש את האמונות שלהם. הכרות עם כוחו של הריבוי ביצירת מציאות אחרת, עשויה לאפשר אחדות מבלי לוותר על הייחודיות.

שאלה מרכזית ללימוד

איך אפשר ליצור אחדות מבלי לוותר על הייחודי שבכל אחד ואחת?

שאלת פתיחה

מתי חוויתם חוויה בה נאלצתם לוותר על הייחודיות שלכם כדי לשמור על אחדות?

והיה ברכה

כאברהם אבינו בדרכו כך אנו מצוים להיות ברכה. בלימוד זה נעמיק באחד מהערכים המרכזיים המלווים אותנו בחיינו - הברכה, ונלמד מה דרוש לה בכדי להתקיים, מהי הברכה הראויה ומה תפקידו של האדם.

שאלה מרכזית ללימוד

מהן הדרכים להשרות ברכה בקרבנו?

שאלת פתיחה

מתי הרגשתם מבורכים? ספרו על רגע קצר שהרגשתם מבורכים.

אחדות וריבוי

חכם אליהו דנינו

מלמד משל העצים הבווערים בתוכו מתאחדים ונהיים לאחים

"ככל שיותר אנשים פועלים בדרך זו של התלהבות וחמימות הלב, אזי זוהי אחדות וקירוב לבבות המונעות קנאה ותחרות, וממילא בדרך זו יקרבו את הגאולה המצופה.

ובדרך אגב נוסיף כאן שזה דומה לאה שמניחים בו עצים ומחממים את הבית. ולמה נקרא שמו 'אח'? - כי העצים הבווערים בתוכו מתאחדים ונהיים לאחים, שאחד מתחבר עם השני ועושים יחד את אותה פעולה הנצרכת. כך גם עם ישראל כשעושים יחד את רצונו יתברך בחשק ובהתלהבות, אז אין סיבה ואין מקום לקנאה ותחרות, כי כולם רוצים לעשות את רצונו יתברך. ממילא האהווה והאחדות תזכה אותנו בעזרת ה' יתברך לגאולה קרובה במהרה בימינו. אמן."

א"ד יעלה, ספר זכרון, עמ' קסו, הוצאת המשפחה, ירושלים - בני ברק, תשנ"ט (1999)
מרוקו - ישראל, תש"ו - כ"ח אייר תשנ"ח 1946-1998

חכם אברהם בושערה

מלמד שעל ידי השלום מצווה שעשה חברו כאילו עשה בעצמו

"שעל ידי השלום נחשבים כגוף אחד, וכל המצוות שמקיימים כל ישראל, נחשב להם כאילו כל אחד מהם, כאילו קיים כל התרי"ג, שהרי חשובים כאחד. בזה יובן דברי התנא: 'רבי חנניא בן עקשיא אומר: רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות' - והטעם הוא שעל ידי ריבוי המצוות, אין לך אדם מישראל שלא יעשה מצוות, שאם לא עשה מצווה זו, יעשה מצווה אחרת שתזדמן לידו, וכן על זה הדרך.

ומה שחיסר לזה שלא עשה הוא, עשהו חברו. והרי על ידי השלום חשובה מצווה זו שעשה חברו כאילו הוא גם כן עשהה. וכן תלמוד תורה: גם אם לא למד הוא וחברו למד, בהיות לו מידת השלום, הרי הוא גם כן, כאילו הוא למד, באופן שעל ידי השלום הוא משלים כל התרי"ג מצוות.

ברית אברהם, דף כ"א, דפוס אליעזר סעדון, ליוורנו, תקנ"א (1791)
אלג'יר, תאריך פטירתו אינו נודע ואנו מציינים אותו ביום כא סיון, בו חתם את ההקדמה על ספרו

מה אני בכלל יודעת? / רחלי ראובן

ושגני בך:
"מה אני יודעת מה עובר אצלם בחיים
מה אני בכלל יודעת
ואולי, לו הייתי במקומם
הייתי מתפוררת מעלי..."

...

תמיד זכרי
שבצד השני של הים
יש מים,
שאין לך מושג כמה הם עמוקים,
תמיד זכרי
תמיד זכרי.

ואהבת לך, הוצאת המחברת

תמיד זכרי
לשים לב טוב על אנשים
להניח עליהם מבט
שיעשה להם לנח
יעשה להם חנייה אצלך,
יחון אותם בחסדך,
תמיד
כשיחוגו מעל ראשך
מחשבות מכות אדם -
שטפי עצמך
בחמלה
בענוות הדברים הסמויים מעיניך,
הסתכלי

כמו שמסתכל א-לוהים על בניו...

והיה ברכה

הרב ז'וזי (יוסף) אייזנברג מלמד שהטל הוא חסד אינסופי, שאינו תלוי בדבר

'ויתן לך הא-להים מטל השמים ומשמני הארץ' - הטל הוא תמידי כמו הקדוש ברוך הוא, והגשם מזדמן. הגשם יכול להזיק, הטל לא. הגשם הוא שכר והטל מתנה. הטל הוא חינם, ברכה בלי תנאים. ניתן להגיד שהגשם הוא בחינת הרחמים - רחמי שמיים, אותו מזכירים בעת בצורת. התלמוד וגם התנ"ך מלאים בסיפורים הקשורים לטכסים שונים להבאת הגשם. הטל שאינו תלוי במעשינו, שהוא מתנת חינם וביטוי לאהבה שאינה תלויה בדבר, קשור לחסד שהוא אהבה נטו.

בצורה זו ניתן להסביר שבעולם הערכים השורשים הפוכים: הגשם בא מהאדמה, מצרכי האדמה, מתוצר האדמה; הטל כפי שיצחק אמר ליעקב מגיע ממקום גבוה יותר, מן השמיים, ממועמקי אהבת הבורא. הסמלים האלה הגיוניים מאוד: האדמה מציינת תמיד את המוגבל והסופי, לעומת השמיים החומקים מחוקי הדטרמיניזם: האינסוף, אהבת הבורא, הטל.

תרגום מצרפתית, מנורת הזהב, עמ' 260, פריז, הוצאת ורדייה, תשמ"ח (1988)
צרפת, תרצ"ד - כ' כסלו תשע"ח 1933-2017

חכם פרגי נעים מלמד שברכת כוהנים בלשון יחיד לומר שהן באחדות

ברכת 'כה תברכו' בזכות אברהם שכתוב בו: 'כה יהיה זרעך'. ... כי אברהם מידת החסד כמו שאמר הכתוב: 'חסד לאברהם', והוא מקום האהבה כמו שאמר הכתוב: 'ואהבת חסד', וכן הוא אומר: 'זרע אברהם אוהבי'. לזה על ידי האהבה והאחדות שביניהם תחול הברכה עליהם, וכן הוא אומר: 'ואהבך וברכך'. וכן אמרו: 'לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום', ולזה ברכת כוהנים מסיימת בשלום.

מזמרת הארץ, עמ' קצ"ט, הוצאת אור שלום, בת ים, תשמ"ס (2000)
תקע"ה - ה' תמוז תרנ"ג, 1815-1893

אנא בכוח / חביבה פדיה

אָנאַ בָּרוּךְ
אָנאַ בָּכַח
תְּתִיר נְפֹשֵׁי צְרוּרָה
אָנאַ נְעֻגוּעִים וְהַמְיָה
דְּרוֹשִׁים לִי יוֹתֵר מִן הַקָּיִם
שְׁאֶכְסֵף
וְכֹלֹם לֹא יָבוֹא
אֲבָל שְׁלֵא אֶפְסִיק לְבַקֵּשׁ
אָנאַ הַחֲזֹר בִּי מְלִים שְׁנַתֶּתְּ בִּי פְעַם טְהוּרוֹת
וְאֹמֵר
אָנאַ רַחֵם
הַיּוֹם הַיּוֹם וְלֹא מָחָר
אָנאַ בְּשׁוּר שְׁגַם אִם אֶתְמַהֲמָה
בוֹא אָבוֹא...

מתיבה סתומה, הוצאת עם עובד, תשנ"ז 1996

לעילוי נשמת חכמי ישראל

דע שמנהגינו להדליק נר נשמה לכבוד הצדיקים ולעילוי נשמתם, שנאמר נר ה' נשמת אדם. ומה טוב להוסיף מאור התורה על אור הנר, שנאמר נר מצווה ותורה אור.

ומה טוב להרבות מתורת הצדיק ביום פטירתו, שאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בר יוחאי כל תלמיד חכם, שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה, שפתותיו דובבות בקבר. ואף אם כל השמים יריעות, וכל בני אדם לבלרים, וכל היערים קולמוסים, איננו יכולים לכתוב מה שלימדו רבותינו. אך טוב מעט לצדיק, ובזכות תורתו הקדושה, ובזכות הלימוד שילמדו ישראל בשמו, ביום פטירתו, הקב"ה ישים חלקנו עמהם, ולעולם לא נבוש כי בקב"ה בטחנו, ועל חסדו הגדול באמת נשעננו, ומה רב טובך אשר צפנת ליראך.

